

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

LITOVEL (k. ú. Nasobůrky, okr. Olomouc)

Intravilán obce Nasobůrky před čp. 3, 29, 33, 135, 109, 105. Mladší doba hradištní, novověk. Odpadní jímka, hrob, sídlištní vrstvy. Záchraný výzkum.

Archeologický dohled a záchraný výzkum byl vyvolán zemními pracemi prováděnými v souvislosti s výstavbou nové kanalizace a ČOV Litovel, I. etapa Litovel-jih. Před čp. 135, 109 a 105 byla v linii mezi výše uvedenými body 407:172-408:169 pod stávající vozovkou zjištěna v hloubce 0,9-1,2 m tmavě černá vrstva jílovité hlíny o kolísavé mocnosti od 0,1 do 1,0 m s ojedinělými uhlíky a keramikou časově zařaditelnou od pravěku (atypické zlomky) přes středověk až po novověk. Jednalo se s největší pravděpodobností o v novověku spláchnutou ornici na mírném severním svahu. Podloží tvoří žlutohnědý prachový jíl.

Obdobná situace byla zaznamenána pod stávající vozovkou i před čp. 33 ve východní části obce (souřadnice 468:166), kde tato vrstva dosahovala mocnosti 0,50-0,55 m. Její povrch se nacházel v hloubce 0,75-0,80 m, přičemž směrem k západu, opět do mírného svahu, se po zhruba 70 až 80 m zcela vytratila. Na této uloženině spočívala až 0,6 m mocná vrstva středně šedého prachového jílu s nahodile zastoupenými malými oblázky, drobků cihel a uhlíkovým prachem, pozorovatelná v délce více než 100 m. Přibližně uprostřed této vrstvy se nacházely v pravidelných rozezstupech 0,1 až 0,2 m ve stále stejné hloubce ztelné dřevěné kuláče a štípy o průměru 0,1 až 0,15 m. Vrstva obsahovala výhradně novověkou keramiku, dále v ní byla nalezena koňská podkova. V popsané uloženině spočíval střední hnědý prachový jíl obsahující mírně malé oblázky, byl mocný 0,25 m. Tvořil podklad kamenné dlažby tzv. kočičích hlav. Povrch stávající vozovky tvořené žulovými kostkami se nacházel 0,3 m nad touto původní kamennou dlažbou.

Velmi důležitý nález byl učiněn před čp. 3 (souřadnice 456:163). Zde v hloubce 0,85 m byl zjištěn do podloží zahloubený sídlištní objekt o neznámé velikosti, dosahující hloubky maximálně 2,0 m pod stávající povrch. Vzhledem ke složitým technickým podmínkám mohl však být prozkoumán

pouze částečně. Výplň tohoto výkopu tvořila tmavě hnědá sprašová hlina s nahodilými malými skvrnkami uhlíků. Nalezenou keramiku lze rámcově datovat do průběhu 10. století. Větší část keramické kolekce obsahuje tuhu, avšak dva keramické zlomky s výzdobou (viz. obr. 16) tuhu postrádají, jsou spíše písčité se šupinkami slídy. Typ výzdoby naznačuje, že tato keramika může mít svůj původ v severním či severozápadním slovanském prostředí (za laskavou konzultaci děkuji PhDr. Josefu Bláhovi).

K dalšímu zajímavému nálezu došlo pak o několik metrů dále před čp. 29 (souřadnice 455:163). Zde v hloubce 1,0 m pod stávajícím povrchem byl nalezen další zahloubený objekt zasahující až do hloubky 1,85 m a dosahující šířky 1,05 m. Během vzorkování bylo nalezeno několik malých atypických zlomků pravěké keramiky, několik malých kousků lehké pěnovité sklovité strusky a několik lidských kostí (nártní ossa tarsi, zánártní kosti ossa metatarsi a články prstů ossa digitorum pedis – za určení děkuji Mgr. Michalu Živnému). S největší pravděpodobností byl tak zemními pracemi částečně narušen hrob, jehož datace je však sporná. Na tomto místě je však nutno zdůraznit, že již ve 30. letech 20. století bylo v místech dnešní nasobůrské cihelny (trať „Kozhoňův vrch“) nalezeno 5 kostrových hrobů datovaných tehdy do 9.-10. století. Byly rovněž nalezeny 4 bronzové záušnice.

Karel Faltýnek, NPÚ ÚOP v Olomouci

Literatura

Sedlák K. 1937–38: Staroslovanské pohřebiště u Litovle. In: Mojžírova říše, I, č. 10, 160.

Resumé

Litovel (Kat. Nasobůrky, Bez. Olomouc), Burgwallzeit, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

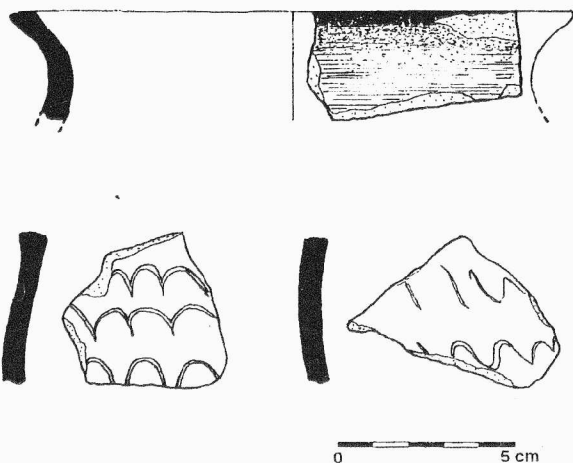
LITOVEL (okr. Olomouc).

Nám. Přemysla Otakara čp. 753, parc. č. 172. Vrcholný středověk. Město, dům, výrobní areál. Záchraný výzkum.

Lokalizace – souřadnice: X=-558519,54, Y=-1108331,27.

Archeologický výzkum proběhl v suterénu pravověrečného a šenkovního domu „U zlatého jelena“ na nároží náměstí Přemysla Otakara a dnešní Husovy ulice, připomínaného poprvé roku 1567. V letech 1898-1899 byl objekt přestavěn na tzv. Německý dům. V současnosti budova funguje jako Městský klub.

Snižování úrovně podlahy (niveleta 233,28 m n. m.) sklepní místnosti o rozměrech 8 × 2,5 m o 1,20 m si vyžádalo archeologický výzkum provedený až na intaktní geologické podloží (niveleta 232,24 m n. m.) tvořené světle šedobéžovým jílem. V západní čtvrtině sklepa byl 1 m do podloží zahlouben hospodářský objekt k. 514 (chlév ?) z období lokace města. Vyplňovala jej 0,40 m mocná vrstva strukturované rašeliny (hnoje) k. 144. Objekt se nacházel již pod úrovní stavby, proto byl zkoumán pouze v rozsahu drobné sondy S4/03 o rozměru 1 × 1 m, celkové rozměry objektu 514 jsou tak neznámé. Po skončení funkce byl objekt překryt izolační vrstvou jílu a zasypan tmavou humózní kulturní vrstvou k. 150, datovanou do 2. poloviny 13. století. Nad ní leželo souvrství o síle 0,70 m,

Obr. 16. Litovel-Nasobůrky. Keramika ze zahloubeného objektu před čp. 3.

Keramik aus der Grube vor dem Haus N. 3.